

sådana maltdrycker, som innehålla mer än två volymprocent alkoholhalt, till mindre belopp än tio liter endast må utöfvas af den, hvilken erhållit rättighet att å landet idka sådan utskänkning af nämnde drycker, som afses i § 3 af sagda kongl. förordning, *och dels* att rörande sådane maltdryckers, som innehålla mer än två volymprocent alkoholhalt, hållande för afhemtning till salu å landet till mindre belopp än tio liter, skall i öfrigt gälla samma bestämmelser, som nu äro stadgade rörande utskänningen af sådana drycker.

Stockholm den 27 januari 1890.

Olof Andersson
(från Kristianstads län).

N:o 103.

Af herr **P. Andersson** i Högkil, om *skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om framläggande af förslag till lag angående upphäfvande af fideikommissstiftelser i fast egendom m. m.*

Uti en vid sistlidet års riksdag inom Andra Kammaren afgifven motion, n:o 3, uttalade jag i frågan om fideikommiss-institutionen, för så vidt den samma afser familje-fideikommiss — således icke i fråga om stiftelser eller inrättningar för allmännyttiga och välgörande ändamål — såsom min bestämda öfvertygelse:

att nämnda institution strider mot den i lag antagna grundsats om *lika arfsrätt*;

att den i politiskt, socialt och nationalekonomiskt afseende är skadlig;
 att den saknar stöd i allmänna rättsmedvetandet;
 att sjelfva grundtanken uti institutionen blifvit af 1809 års lagstiftare underkänd; samt

att individens eganderätt icke innefattar eller i forna tider innefattat rättighet att obetingadt stadga en evigt gällande lag för successionen af fast egendom.

Beträffande hvad jag till stöd för denna min öfvertygelse anförde tillåter jag mig hänvisa till min ofvan nämnda motion, hvaruti jag på anförda grunder slutligen väckte förslag om skrifvelse till Konungen angående fideikommiss-institutionens upphäfvande.

Uti afgifvot utlåtande n:o 50 hemställde lagutskottet om bifall till motionen.

Lagutskottets hemställan blef den 4 maj af Andra Kammaren bifallen med 162 röster mot 42.

Men i Första Kammaren blef lagutskottets hemställan sistnämnde dag afslagen med 57 röster mot 54.

Således segrade reformens motståndare i Första Kammaren med blott 3 rösters öfvervigt!

De lifliga sympatier ifrågavarande motion rönt inom lagutskottet och Riksdagens kamrar, hos pressen och allmänheten, den öfverväldigande stora majoriteten i Andra och den aktningvärda minoriteten i Första Kammaren, allt manar mig att å nyo draga frågan under Riksdagens pröfning, helst jag derigenom tillmötesgår talrika uppmaningar af framstående, insigtsfulla och aktade män så väl inom som utom riksdagen.

Såsom hufvudsakligt skäl för afslag på lagutskottets hemställan anfördes under debatten i Första Kammaren den 4 maj förlidet år åtskilliga rättsliga betänkligheter mot fideikommiss-institutionens upphäfvande. Mot dessa betänkligheter vågar jag uppställa den af mig redan förlidet år framhållna grundsats: *att individens eganderätt icke innefattar eller i forna tider innefattat rättighet att obetingadt stadga en evigt gällande lag för successionen af fast egendom.* Jag hänvisar i detta fall till justitierådet Olivecronas »Testamentsrätten enligt svensk lagstiftning» och till uttalanden af professor Rydin i Andra Kammaren den 22 mars 1882, då herr Rydin bland annat visade, att »fideikommissen hafva stöd mera i lagstiftarens tolerans med institutionen än i dennas uttryckliga godkännande.» Dessutom är principen af statsmagternas rätt att i saken besluta erkänd, tillämpad och fastslagen genom förordningen af den 3 april 1810. Samma princip är ock erkänd af lagstiftningen i andra land, der fideikommissen redan blifvit upphäfda.

Skall *tjugonedelen* af Sveriges jord för all tid vara undantagen från de lagar, som Sveriges Riksdag och regering i grundlagsenlig ordning stifta rörande arfsrätt och eganderätt, och skola 166 svenska familjer i dessa viktiga fall stå utom lagen — allt på grund af föräldrade, kanske förmultnade pergamentsbref? På denna fråga har lagutskottet genom sitt ofvan åberopade utlåtande, stödjande sig på bevisens säkra grund, afgifvit ett fullständigt och värtaligt svar. Jag hänvisar till detta och till de tungt vägande skäl för bifall till det samma, som i Första Kammaren anfördes af herrar Boström, Ölander, Hasselrot och Wieselgren, då jag nu, under förhoppning att Första Kammaren icke längre skall motsätta sig denna, af Andra Kammaren vid 4 riksdagar beslutade reform, hvarigenom den lika, *den naturliga arfsrätten* varder gemensam för alla, tager mig friheten föreslå,

att Riksdagen ville i skrifvelse anhålla, det täcktes Kongl. Maj:t låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till lag, hvarigenom de i riket bestående familjefideikommiss-stiftelser i fast egendom på landet och i stad upphävas, äfvensom förslag till sådana lagbestämmelser, som för ordnande af rättsförhållandena vid siste innehafvarens död må erfordras.

Stockholm den 15 januari 1890.

P. Andersson,
Högkil.